

m-re délre. A korábbi megfigyelések alapján a lelőhely kiterjedése K–Ny-i irányban kb. 150 m lehet. A korábbi és a jelenlegi gyűjtésből származó cserepek alapján a településnyomot az újkőkor időszakára (DVK és lengyeli kultúra) idejére keltezhetjük. A lelőhelyről az 1980-as években gyűjtött cserepek, kőeszközök a Vasvári Múzeumba, 2004-ben a leletek a Savaria Múzeum régészeti gyűjteményébe kerültek.

Farkaslyuki-dűlő (hrsz.: 0179/5): A lelőhely a községtől délre található a Verna-patak (Sió-patak) K-i oldalán emelkedő dombháton. Az egykor Alsóoszkóból Kozmafára vezető úttól K-re, egy domb tetején, legalább 200×50 m-es, É–D-i irányban elnyúló területen elszórva jellegtelen őskori cserepeket gyűjtöttünk.

Hegytáji-dűlő (hrsz.: 0179/1–2): A lelőhely a községtől délre terül el a Verna-patak (Sió-patak) K-i oldalán emelkedő domboldalon. Az egykor Alsóoszkóból Kozmafára vezető úttól Ny-ra, egy domb tetején, és annak Ny-i oldalán, egy legalább 200×200 m-es területen a felszínen elszórva jellegtelen őskori, római kori és Árpád-kori cserepeket gyűjtöttünk.

Keleti kertalja, Kossuth utca 48–50. (hrsz.: 35–36/2): A lelőhely a község középkori templomától KDK-re található, egy különálló kis dombon, a felszínen, egy kisebb területen (kb. 20×20 m) középkori kerámia- és téglatöredékek gyűjthetők. Ugyanitt egy szétszántott kemence nyoma is látszik a szántásban. A kisméretű településmaradvány a középkori Oszkó egyik épületének helye volt, amelynek kora a gyűjtött cserepek alapján a 13–14. századra keltezhető.

Magyarosi-dűlő (hrsz.: 0190/16–17): A lelőhely a községtől délre helyezkedik el, a Verna-patak (Sió-patak) Ny-i oldalán, a vízfolyást kísérő domboldalon, a dombperem és a patak között félúton. A felszínen, egy kisebb területen (kb. 20×30 m) római kori kerámia- és téglatöredékek (köztük nagyméretű római kori hombáredények töredékei), továbbá római kori téglá- és tetőcserép-töredékek gyűjthetők. A lelőhely a korábbi gyűjtések adata alapján bizonyosan benyúlik a mai gyümölcsös alá.

Rókalyuki-dűlő (hrsz.: 056/9–11): Az egykori tsz-gyümölcsös ma részben felhagyott, részben művelés alatt álló területe terepbejárásra nem volt alkalmas. Az 1970-es években a gyümölcsös É-i részén egy őskori őrlőkövet találtak, a gyümölcsös területén pedig elszórva több kőbalta, illetve annak töredéke is napvilágra került.

Sió-dűlő: A lelőhely a községtől délre helyezkedik el, a Verna-patak (Sió-patak) jelenlegi medrétől kb. 100 m-re Ny-ra, egy vízjárásos területből kiemelkedő, alig észrevehető, É–D-i irányban elnyúló dombon. A szántásban két jellegtelen őskori cseréptöredéket találtunk.

Temető-domb (hrsz.: 0179/9–14): A lelőhely a községi temetőtől és a temető mellett elhaladó É–D-i irányú dűlőúttól K felé, a Verna-patakra (Sió-patakra) lejtő domboldalon található, attól kb. 250 m-re Ny-ra. A lelőhely alatt egy kiszélesedő vizenyős rét terül el, amelynek régi neve Nádfej, a középkorban pedig Sédő volt, ami a ma is meglévő forrásokra utal. A felszínen most gyűjt-

hető őskori kerámia legnagyobb számban egy kb. 30×30 m-es területről származik, ami szürkésbarna színével válik el a környező talajtól. A korábbi megfigyelések alapján a lelőhely kb. 200 m hosszúságú lehet ÉK–DNY-i irányban. Két szélén egy-egy intenzívebb őskori folttal, közepén, egy kis területen pedig római kori leletekkel (emberarcos edény, mécses, vastárgyak stb.). Az őskori részen korábban elsősorban kerámia- és téglatöredékek kerültek elő, de kőeszközök, kőnyersanyag és bronzbalta szintén származik erről a helyről. Az őskori településnyom cserepei az újkőkorra (DVK) és a késő bronzkorra (urnamezős és halomsíros kultúra) keltezhetőek.

Újhegy: A lelőhely a község szőlőhegyének legmagasabb pontját borító erdejében helyezkedik el, a hegy peremén, körív alakban, az É–D-i irányú, Kám–Nagytilaj úttól kb. 400 m-re Ny-ra. Az út a középkorban már biztosan megvolt. Nem kizárt azonban, hogy nyomvonalra még a középkornál is régebbi, hiszen a Rába-völgyet köti össze a Zala-völgygel. Az erdővel benőtt területen az elmondások szerint a nagyjából 400×300 m-es körív alakú területen összesen kb. 8–9 kisebb, pár méter átmérőjű sírhalmom található, amelyek minden valószínűség szerint a római korból származnak. Néhányat közülük az idők folyamán már megbolygattak, mások teljesen ellaposodtak. A halmok kettes, hármas csoportban állnak. A néphagyomány „Törökdomb”-nak nevezi a sírhalmokat.

Munkatárs: Zágorhidi Czigány Balázs.

KISS GÁBOR

298. Ónod, Malom-dűlő

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ó, Kö

2004. szeptember 24-én terepbejárást végeztünk Ónod határában a Sajólád és Ónod közötti Malom-dűlő elnevezésű területen. A munka időpontjában a terület jelentős részét ősgyep és napraforgó takarta, melynek ÉK-i oldalán a Sajó-parti ártéri erdő (Júlia erdő) vonul végig a két település között. A Malom-dűlő É-i végén a folyó folyásirányával párhuzamosan, egy jól körülhatárolható dombhát húzódik végig É–D-i irányban, méretei kb. 40×250 m. Ennek kb. kétharmad része frissen szántott volt, s így lehetőség nyílt a felszínen szórvány anyag gyűjtésére, mely őskori és középkori kerámiák mellett települési nyomok megfigyelését eredményezte. A lelőhely a 0100/27 és 0101/2 helyrajzi számú ingatlanokra terjed ki.

VERES JÁNOS

299. Ópusztaszer, Szermonostor

(Csongrád megye) Á, Kö

2004 folyamán 4,5 hónapot tudtunk a feltáráson dolgozni. Befejeztük a „fakolostor” É-i szárnyán és udvarán korábban megnyitott szelvények területén a mélyebben lévő, tatárjárás előtti kolostorudvar szintjeinek a kibontását. A 2002-ben megnyitott két új szelvényben fel-